

ԸՆԴՈՒՆՎԵԼ Է

Համալսարանական խորհրդի
2026-27 ուստարվա № 1 նիստում,
11 սեպտեմբերի 2026 թ.

ADOPTED

by the University Council
at Session No. 1 (2026-27), 11 September 2026

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

Տնօրեն

Ա. Լ. Հարությունյան
11 սեպտեմբերի 2026 թ.

APPROVED

Director A. L. Harutyunyan
11 September 2026

ԵՐԵՎԱՆԻ «ՀԱՅԲՈՒՍԱԿ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ • YEREVAN HAYBUSAK UNIVERSITY

Ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաների զարգացման մասնագիտական դասընթացների հայեցակարգ Research Competence Courses Concept

1. ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

- 1.1. Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանում (այսուհետ՝ ԵՀՀ) ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաները զարգացվում են շարունակական և աստիճանական մոտեցմամբ՝ կրթական ծրագրի տարբեր փուլերում ապահովելով դրանց հետևողական ձևավորումը, զարգացումը և խորացումը:
- 1.2. Առաջին կուրսում ուսանողները «Հետազոտության հիմունքներ» համահամալսարանական դասընթացում ձեռք են բերում հետազոտական խնդրի ձևակերպման, տեղեկատվության որոնման և քննադատական գնահատման, գիտական աղբյուրների օգտագործման, տվյալների հավաքագրման և նախնական մշակման, ինչպես նաև արդյունքների ներկայացման հիմնարար գիտելիքներ և կարողություններ:
- 1.3. Ընդհանուր հետազոտական պատրաստվածությունը, սակայն, բավարար չէ մասնագիտական ոլորտում հետազոտություն իրականացնելու համար: Յուրաքանչյուր ոլորտ ունի հետազոտության իր առանձնահատկությունները, մեթոդաբանական մոտեցումները, տվյալների աղբյուրները, մեթոդներն ու էթիկական պահանջները:
- 1.4. Ուստի երկրորդ կուրսում ներդրվում են մասնագիտական ուղղվածության պարտադիր հետազոտական դասընթացներ, որոնց բովանդակությունը համապատասխանում է ուսանողների մասնագիտությանը, իսկ կառուցվածքը և ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները ապահովում են հետազոտական կրթության միասնական և շարունակական զարգացումը:
- 1.5. Հայեցակարգը հիմնված է ESG 2015-ի (1.2, 1.3, 1.9), ԵԲԿՏ որակավորումների շրջանակի առաջին աստիճանի նկարագրիչների, ECTS-ի օգտագործողի ուղեցույցի (2015), ԵՀՀ-ի վարքագծի կանոնների (R21) և ԵՀՀ-ի գնահատման կանոնակարգի (R45) վրա: Այն լրացնում է ԵՀՀ-ի հետազոտության վրա հիմնված ուսման հայեցակարգը (Rnn):

2. ՆՊԱՏԱԿԸ

- 2.1. Հայեցակարգի նպատակն է ապահովել ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաների շարունակական և աստիճանական զարգացումը՝ ընդհանուր պատրաստվածությունից անցում կատարելով մասնագիտական ոլորտում հետազոտության պլանավորման, իրականացման, վերլուծության, քննադատական գնահատման և արդյունքների ներկայացման կարողություններին:

3. ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՅԻՆ ՇԵՃՏԱԴՐՈՒՄՆԵՐԸ

- 3.1. Մասնագիտական հետազոտական դասընթացները.
 - զարգացնում են ուսանողների մասնագիտական հետազոտական մտածողությունը
 - ձևավորում են մասնագիտական խնդիրների հիման վրա հետազոտական խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու կարողություն

1. RATIONALE

At Yerevan Haybusak University (YHU), students' research competences are developed continuously and step by step, so that they are formed, developed, and deepened consistently across the stages of the study programme.

In Year 1, the university-wide Foundations of Research course gives students basic knowledge and skills in formulating a research problem, finding and critically evaluating information, using scholarly sources, collecting and initially processing data, and presenting results.

However, general research preparation is not enough for research in a professional field. Each field has its own research features, methodological approaches, data sources, methods, and ethical requirements.

In Year 2, therefore, YHU introduces compulsory discipline-specific research courses whose content matches the students' specialization and whose structure and intended learning outcomes ensure coherent, continuous research education.

The Concept is based on ESG 2015 (1.2, 1.3, 1.9), the first-cycle descriptors of the Qualifications Framework of the EHEA, the ECTS Users' Guide (2015), the YHU Code of Ethics (R21), and the YHU assessment regulations (R45). It complements the YHU Research-Based Learning Concept (Rnn).

2. AIM

The Concept aims to ensure that students' research competences develop continuously and step by step, from general preparation to the ability to plan, conduct, analyse, critically evaluate, and present research in their field.

3. CONTENT FOCUS

The discipline-specific research courses:

- develop students' research thinking in their discipline
- build the ability to turn professional problems into research problems and questions

- զարգացնում են գիտական և մասնագիտական գրականության որոնման, ընտրության, գնահատման և քննադատական վերլուծության հմտությունները
- ձևավորում են հետազոտության նպատակին համապատասխան մեթոդաբանություն և մեթոդներ ընտրելու և կիրառելու կարողություն
- զարգացնում են տվյալների հավաքագրման, մշակման, վերլուծության և մեկնաբանման կարողությունները
- ծանոթացնում են ոլորտում կիրառվող քանակական և որակական մոտեցումներին և տվյալների հավաքագրման մեթոդներին ու գործիքներին
- զարգացնում են հետազոտության նախագծման կարողությունները՝ ներառյալ նպատակի, խնդիրների, հարցերի և, անհրաժեշտության դեպքում, վարկածի ձևակերպումը
- ձևավորում են ակադեմիական ազնվության և հետազոտական էթիկայի սկզբունքներով գործելու և պատշաճ հղումներ կիրառելու մշակույթ
- զարգացնում են արդյունքները գրավոր, բանավոր և թվային ձևաչափով ներկայացնելու կարողությունը
- ձևավորում են հետազոտության սահմանափակումները բացահայտելու և արդյունքները քննադատաբար գնահատելու կարողություն
- նախապատրաստում են ուսանողներին ինքնուրույն հետազոտական գործունեության:

4. ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄՈԴԵԼ

- 4.1. Երկրորդ կուրսում յուրաքանչյուր մասնագիտական ուղղության համար նախատեսվում է պարտադիր հետազոտական դասընթաց՝ ոլորտին համապատասխան անվանումով և բովանդակությամբ, օրինակ՝ «Բժշկական հետազոտության մեթոդաբանություն», «Հոգեբանական հետազոտության մեթոդներ», «Տնտեսագիտական հետազոտության մեթոդաբանություն»:
- 4.2. Դասընթացի բովանդակությունը, ըստ մասնագիտության, ներառում է.
- հետազոտության առանձնահատկությունները և կիրառման շրջանակը մասնագիտական ոլորտում
 - թեմայի և խնդրի ընտրությունն ու հիմնավորումը
 - նպատակի, խնդիրների և հարցերի ձևակերպումը, անհրաժեշտության դեպքում՝ վարկածի
 - գրականության և գիտական աղբյուրների որոնումը, ընտրությունը, գնահատումը և օգտագործումը
 - հետազոտության նախագծումը, մեթոդաբանության և մեթոդների ընտրությունը
 - քանակական և որակական մոտեցումների առանձնահատկությունները
 - ոլորտին համապատասխան տվյալների հավաքագրման մեթոդներն ու գործիքները
 - տվյալների հավաքագրումը, մշակումը, վերլուծությունը և արդյունքների մեկնաբանումը
 - հետազոտական էթիկայի և ակադեմիական ազնվության սկզբունքների կիրառումը
 - սահմանափակումների բացահայտումը և արդյունքների քննադատական գնահատումը
 - արդյունքների ներկայացումը և գիտական հաղորդակցությունը:
- 4.3. Դասընթացն իրականացվում է տեսական և գործնական ուսուցման համադրությամբ՝ դեպքերի վերլուծություն, խնդիրների լուծում, գիտական հոդվածների քննադատական ընթերցում, մեթոդների և գործիքների կիրառում, անհատական և խմբային առաջադրանքներ:

- develop skills in searching for, selecting, evaluating, and critically analysing scholarly and professional literature
- build the ability to choose and apply a methodology and methods suited to the aim of the research
- develop skills in collecting, processing, analysing, and interpreting data
- introduce the quantitative and qualitative approaches and the data collection methods and tools used in the field
- develop research design skills, including formulating the aim, objectives, questions, and, where relevant, a hypothesis
- build a culture of academic integrity, research ethics, and proper referencing
- develop the ability to present results in writing, orally, and in digital form
- build the ability to identify the limitations of research and evaluate results critically
- prepare students for independent research.

4. COURSE MODEL

In Year 2, each specialization has a compulsory research course with a title and content suited to the field, for example Medical Research Methodology, Psychological Research Methods, or Economic Research Methodology.

Adapted to the field, the course content covers:

- the features and scope of research in the field
- choosing and justifying a topic and problem
- formulating the aim, objectives, questions, and, where relevant, a hypothesis
- finding, selecting, evaluating, and using literature and scholarly sources
- research design and the choice of methodology and methods
- the features of quantitative and qualitative approaches
- data collection methods and tools suited to the field
- collecting, processing, and analysing data, and interpreting results
- applying research ethics and academic integrity
- identifying limitations and evaluating results critically
- presenting results and scholarly communication.

The course combines theory and practice: case analysis, problem solving, critical reading of research articles, applying methods and tools, and individual and group tasks.

- հիմնավորված ներկայացնել և մեկնաբանել արդյունքները
- իրականացնել փոքրածավալ մասնագիտական հետազոտություն:

7.2. Ակնկալվող արդյունքները համապատասխանում են ԵԲԿՏ որակավորումների շրջանակի առաջին աստիճանի նկարագրիչներին և ձևակերպվում են դասընթացի ծրագրում՝ գնահատման մեթոդների հետ համաձայնեցված:

8. ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄՈՂԵԼԸ

8.1. Հայեցակարգը հիմնված է հետազոտական կոմպետենցիաների չորսփուլ մոդելի վրա (Աղյուսակ 1): II կուրսի մասնագիտական հետազոտական դասընթացը կապող օղակ է առաջին կուրսի ընդհանուր հետազոտական գրագիտության և հետագա մասնագիտական հետազոտական գործունեության միջև:

9. ԱՆՎԱԿԱՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

- 9.1. Հայեցակարգի իրականացումը կնպաստի ԵՀՀ-ում հետազոտական կրթության միասնական, շարունակական և մասնագիտություններին համապատասխան համակարգի ձևավորմանը, մասնավորապես.
- ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաների աստիճանական և համակարգված զարգացմանը
 - ընդհանուր հետազոտական պատրաստվածության և մասնագիտական կրթության կապի ամրապնդմանը
 - ինքնուրույն մասնագիտական հետազոտական կարողությունների զարգացմանը
 - հետազոտության վրա հիմնված ուսման ամրապնդմանը
 - կուրսային, հետազոտական և ավարտական աշխատանքների որակի բարձրացմանը
 - ԵՀՀ-ի հետազոտական գործունեության մեջ ուսանողների ներգրավվածության խթանմանը
 - ուսանողական հետազոտությունները ԵՀՀ-ի գիտական առաջնահերթությունների հետ կապելուն
 - ԵՀՀ-ում հետազոտական մշակույթի կայուն զարգացմանը:

10. ԵԶՐԱՓՈԿԻՉ ԴՐՈՆՑՆԵՐ

- 10.1. Հայեցակարգը սահմանում է մասնագիտական հետազոտական դասընթացների ներդրման նպատակները, բովանդակային ուղղությունները, կազմակերպման սկզբունքները և շարունակական զարգացման տրամաբանությունը:
- 10.2. Այն իրականացվում է կրթական ծրագրերի, դասընթացների ծրագրերի, մեթոդական փաստաթղթերի և ԵՀՀ-ի կարգավորումների միջոցով՝ ամբիոնների, դասավանդողների և ստորաբաժանումների համագործակցությամբ: Հայեցակարգը վերանայվում է առնվազն երեք տարին մեկ անգամ:

- present and interpret results with justification
- carry out small-scale research.

The outcomes are consistent with the first-cycle descriptors of the EHEA Qualifications Framework and are stated in the syllabus, aligned with the assessment methods.

8. CONTINUOUS DEVELOPMENT MODEL

The Concept rests on a four-stage model of research competence (Table 1). The Year 2 discipline-specific research course links general research literacy in Year 1 with later research in the field.

9. EXPECTED RESULTS

Implementing the Concept will help build a coherent, continuous research education at YHU that suits each field, in particular by:

- developing students’ research competences gradually and systematically
- strengthening the link between general research preparation and professional education
- developing independent research skills
- strengthening research-based learning
- raising the quality of course papers, research papers, and final theses
- increasing students’ involvement in YHU research
- linking student research with YHU’s research priorities
- supporting the sustained growth of a research culture at YHU.

10. FINAL PROVISIONS

The Concept sets the aims, content, organizing principles, and developmental logic of the discipline-specific research courses.

It is implemented through study programmes, course syllabi, methodological documents, and YHU regulations, with the cooperation of Chairs, teachers, and units. The Concept is reviewed at least every three years.

Աղյուսակ 1. Հետազոտական կոմպետենցիաների զարգացման փուլերը • Table 1. Stages of research competence development

Կուրս • Year	Փուլ • Stage	Բովանդակություն • Focus
I	«Իմանալ»՝ հետազոտական գրագիտություն “Know”: research literacy	Ընդհանուր հետազոտական գրագիտության և հետազոտության հիմունքների յուրացում («Հետազոտության հիմունքներ») <i>Mastering general research literacy and the foundations of research (Foundations of Research)</i>
II	«Կիրառել»՝ մասնագիտական մեթոդներ և գործիքներ “Apply”: methods and tools	Ոլորտին համապատասխան մեթոդների և գործիքների կիրառում, փոքրածավալ մասնագիտական հետազոտություն <i>Applying field-specific methods and tools; a small-scale research project in the field</i>
III	«Նախաձեռնել և իրականացնել» “Initiate and conduct”	Սեփական թեմաների առաջադրում, նախագծերի պլանավորում և իրականացում՝ մենթորի աջակցությամբ <i>Proposing own topics; planning and conducting projects with a mentor’s support</i>
IV	«Ստեղծել և ներկայացնել» “Create and present”	Ամբողջական հետազոտական կամ ավարտական աշխատանք, արդյունքների վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում <i>A full research or final thesis; analysing, evaluating, and presenting results</i>

Այս տարբերակը (բնօրինակ)	This version (original)	R52_YHU-Research_Competence.pdf
Ընդունվել է	Adopted	11.09.2026
URL		https://haybusak.am/dx/r/R52_YHU-Research_Competence.pdf
Հաջորդ վերանայումը	Next planned revision	2029 թ. սեպտեմբեր • September 2029